

Mees Ruimte & Milieu
T.a.v. mevrouw I.M.E. Hazeleger
Postbus 854
2700 AW ZOETERMEER

Amsterdam, 11 januari 2019

Onderwerp: Mees Ruimte & Milieu / Project Stierenveld 15183

Geachte mevrouw Hazeleger,

U heeft mij gevraagd om advies inzake het volgende.

Voor de (her)ontwikkeling 'Stierenveld' te Watergang is onderzoek verricht naar de mogelijke effecten van de ontwikkeling (in de realisatiefase en na oplevering) op beschermde soorten en beschermde natuurgebieden. De herontwikkeling ziet op de bouw van 18 woningen ter plaatse.

In 2011 is er een quickscan uitgevoerd, blijkt uit de stukken. Daarnaast is er een rapport beschikbaar d.d. 12 november 2015 van een zogenaamd 'afdoend onderzoek'. Dit 'afdoend onderzoek' betreft een nader onderzoek naar aanleiding van de eerder verrichtte quickscan. Op 9 oktober 2017 is een ontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegd waarbij in ieder geval dit 'afdoend onderzoek' ter onderbouwing aan ten grondslag is gelegd.

Het voornemen is om het definitieve bestemmingsplan op 28 februari 2019 naar de gemeenteraad te brengen, waarna dit bestemmingsplan ter inzage wordt gelegd. In december 2018 is de vraag is aan mij voorgelegd of het onderzoek uit 2015 aan het bestemmingsplan ten grondslag gelegd kan worden, dan wel dat dit onderzoek zodanig is verouderd en dat eerst een nieuw onderzoek verricht moet worden. Voor dat nieuwe onderzoek is dan de vraag, indien noodzakelijk, wat voor soort onderzoek (quickscan, nader onderzoek oid) dat moet zijn. Gelet op mijn korte mondeling advies in december om nader onderzoek te verrichten naar de wijzigingen die zich eventueel in het plan gebied hebben voorgedaan is ecologisch onderzocht of en zo ja welke wijzigingen zich in het gebied hebben voorgedaan. Het rapport "Stierenveld te Watergang" van Van der Goes en Groot d.d. 8 januari 2019 (nader te noemen: "Goes en de Groot 2019") is hiervan het resultaat. In dit advies betrek ik de uitkomsten uit dat onderzoek.

Wet natuurbescherming 2017

Voor de beantwoording van deze vraag is van belang dat sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming 2017 van kracht is. Ten tijde van het 'afdoend onderzoek' waren de volgende wetten van kracht: Wet natuurbescherming 1998 en Flora- en faunawet. Het beschermingsregime en de mogelijkheden om ontheffing en/of vergunning te verkrijgen is onder de nieuwe wet nauwelijks gewijzigd. Onderzoeken verricht onder het oude wettelijk regime kunnen daardoor gebruikt worden onder de werking van de Wet natuurbescherming 2017. Indien er in het beschermingsregime of anderszins relevante wijzigingen zijn doorgevoerd die in dit onderzoek relevant zijn wordt dit opgemerkt.

Bruikbaarheid onderzoek 2015

Artikel 3.1.1a Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bepaalt dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan *in ieder geval* gebruik kan worden gemaakt van gegevens en onderzoeken die niet ouder zijn dan twee jaar.

Dat wil echter niet zeggen dat gegevens en onderzoeken die ouder dan 2 jaar zijn niet gebruikt mogen worden.

Standaard overweegt de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State over vermeend verouderde onderzoeken dat in ieder geval naar voren gebracht moet worden (beroepsgrond) waarom het onderzoek niet meer bruikbaar zou zijn. Het enkel tijdsverloop is daarvoor onvoldoende. De 'ouderdom' van het onderzoek moet dus gemotiveerd worden.

Maar daarnaast is van belang of er veranderingen hebben plaatsgevonden waardoor de onderzoeken (inmiddels) niet meer bruikbaar zouden zijn, zo volgt tevens uit de jurisprudentie.

Voorbeelden uit de jurisprudentie:

Motivering

Zo overweegt de ABRvS bijvoorbeeld als volgt: "Wat betreft de gebruikte gegevens is uit hetgeen naar voren is gebracht niet gebleken dat de resultaten van het veldonderzoek zodanig verouderd zijn dat de raad zich hier niet op heeft mogen baseren. (ABRvS 11 okt 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2760).

Wijzigingen

ABRvS 8 november 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:3001):

"Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen, onder meer in haar uitspraak van 15 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:437, staat artikel 3.1.1a van het Bro er niet aan in de weg dat onderzoeksgegevens ouder dan twee jaar aan het besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan ten grondslag worden gelegd. [appellant] heeft geen feiten of omstandigheden aangevoerd op grond waarvan betwijfeld zou moeten worden dat de door hem genoemde onderzoeken zodanig zijn verouderd dan wel dat na de totstandkoming van de onderzoeken zodanige ontwikkelingen hebben plaatsgevonden dat moet worden getwijfeld aan de representativiteit van deze onderzoeken voor de voorziene ontwikkeling en de raad deze onderzoeken dus niet aan zijn besluit ten grondslag heeft mogen leggen." (onderstreping FO)

De rechtbank Midden-Nederland (Rb Midden-Nederland 31 maart 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:1711) overwoog in een procedure met betrekking tot een omgevingsvergunning voor een golfbaan, dat de gebruikte onderzoekgegevens te gedateerd waren. Het eerste onderzoek was uitgevoerd in 2005/2006, met een update in 2009. Die update had echter plaatsgevonden op basis van 'expert judgement' zonder veldonderzoek. Daarbij komt dat in het besluit tevens is opgemerkt dat de gegevens drie jaar houdbaar zijn, tenzij er geen grote veranderingen in het gebied zijn opgetreden. Hoewel de rechtbank voor mogelijk houdt dat van dat laatste voorbehoud sprake is, deelt zij de mening van eisers dat niet valt uit te sluiten dat er veranderingen in de populatie kunnen zijn opgetreden, waarbij een rol speelt dat er stukken zijn uit 2008 waarin staat dat er een rugstreeppad is waargenomen.

In de uitspraak van de ABRvS 11 juli 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:2315) was een bestemmingplan aan de orde vastgesteld op 1 december 2016. In deze uitspraak wordt het volgende overwogen: "De Stichting en [appellant sub 2A] en anderen betogen dat de gebruikte flora- en faunaonderzoeken, die dateren uit 2012, te oud waren om aan het bestemmingsplan ten grondslag te leggen. (...) De raad stelt dat de Stichting en [appellant sub 2A] en anderen met het aangevoerde niet aannemelijk hebben gemaakt dat de situatie in het plangebied, sinds het in 2012 verrichte veldonderzoek waarvan de resultaten zijn vastgelegd in het rapport 'Quickscan natuurtoets bedrijventerrein Ambachtsezoom, Hendrik-Ido-Ambacht' van Ecogroen advies, 2012 (hierna: het Natuuronderzoek), dusdanig is veranderd of dat het onderzoek dermate is verouderd, dat de raad zich daar in de besluitvorming niet in redelijkheid op heeft mogen baseren. Gelet op de resultaten van het Natuuronderzoek stelt de raad zich voorts op het standpunt dat de Wet natuurbescherming in zoverre niet aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg staat. Mocht er toch (nog) een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming nodig zijn, dan ziet de

raad niet in waarom deze niet zou kunnen worden verkregen.” (...) Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen, onder meer in de uitspraak van 20 april 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1075, staat artikel 3.1.1a van het Bro er niet aan in de weg dat onderzoeksgegevens ouder dan twee jaar aan het besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan ten grondslag worden gelegd. (...) De Afdeling acht met hetgeen de Stichting en [appellant sub 2A] en anderen hebben aangevoerd niet aannemelijk gemaakt dat het Natuuronderzoek zodanig is verouderd, dan wel zich na de totstandkoming van het onderzoeksrapport zodanige ontwikkelingen in het plangebied hebben voorgedaan dat de raad dit onderzoek niet aan het besluit tot vaststelling van het plan ten grondslag heeft mogen leggen. Voorts is het natuuronderzoek dat aan het bestemmingsplan ten grondslag is gelegd aangevuld met de notitie 'Nader onderzoek jaarrond beschermde vogelnesten Ambachtsezoom' van 31 juli 2015 en het memo 'Samenvatting natuuronderzoeken Ambachtsezoom, Hendrik-Ido-Ambacht' van 15 juli 2016.”

Project Stierenveld

Gelet op de jurisprudentie is dus van belang (1) dat er geen wijzigingen in het plangebied op getreden mogen hebben en (2) geen wijzigingen in de populatie. Beide zal een ecooloog moeten onderzoeken, omdat het wijzigen betreft die van invloed op het eerder uitgevoerde onderzoek kunnen zijn. Dit onderzoek is verricht en de resultaten zijn neergelegd in het rapport Van der Goes en Groot 2019. Ten derde valt op dat niet alleen in de uitspraak van 11 juli 2018 van de ABRvS maar ook in andere (niet opgenomen) uitspraken volgt dat veelal alsnog een update van het onderzoek wordt uitgevoerd. Zonder dat dit soms uit de uitspraak volgt kan die update dan toch van belang zijn geweest. Ook een update is meegenomen in het onderzoek Van der Goes en Groot 2019.

Indien voor dit project door een ecooloog kan worden verklaard dat “na de totstandkoming van de onderzoeken **geen** zodanige ontwikkelingen hebben plaatsgevonden” dat aan de representativiteit van de onderzoeken moet worden getwijfeld, en de populatie niet is gewijzigd kan van het onderzoek uit 2015 gebruik gemaakt worden. In het rapport Van der Goes en Groot 2019 zijn inderdaad voornoemde conclusies getrokken.

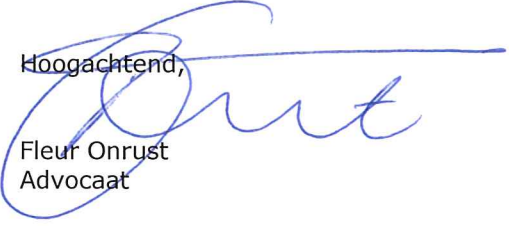
Let wel, uit het onderzoek uit 2015 volgt een **aantal aandachtspunten**:

- 1) Er is geen onderzoek verricht naar kleine marterachtigen destijds in 2015, onder de Wnb 2017 dienen in Noord-Holland deze soorten echter ook onderzocht te worden. Dit betreft een wijziging t.ov. het voorgaande wettelijk regime. Aangezien voor kleine marterachtigen vrij eenvoudig ontheffing kan worden verkregen indien noodzakelijk, is het mijns inziens echter goed mogelijk om alsnog onderzoek te verrichten naar kleine marterachtigen en dit later in de procedure in te brengen. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan komt niet in gevaar mochten deze soorten worden aangetroffen, omdat dan vaststaat dat er ontheffing verleend kan worden.
- 2) Onderzoek naar effecten op Natura 2000 gebieden (die zeer nabij zijn gelegen) zijn in het ‘afdoend onderzoek’ 2015 nauwelijks onderzocht. Met name stikstof lijkt ten onrechte niet onderzocht of nauwelijks. Het alsnog uitvoeren van een Aeries berekening lijkt op zijn minst noodzakelijk om het onderzoek voor gebiedsbescherming te versterken.
- 3) Het lijkt goed om een onderzoek (update) te laten uitvoeren van het onderzoek 2015 na ter inzage legging om e.e.a. te versterken. Dit dient dan een update niet zijnde een nieuwe quickscan of nader onderzoek te zijn, maar gelet op de jurisprudentie wel met veldbezoek.
- 4) In het onderzoek uit 2015 staat uitdrukkelijk (p.4) dat vleermuizen regelmatig verhuizen. Het lijkt dus aangewezen om hier aandacht aan te besteden bij een update van het onderzoek.
- 5) De rugstreeppad is een heel mobiele soort, deze is blijkens onderzoek 2015 in de omgeving wel aangetroffen. Het lijkt dus aangewezen om hier aandacht aan te besteden bij een update van het onderzoek.

Kortom, in beginsel kan onderzoek uit 2015 nog gebruikt worden er moet dan echter wel hard gemaakt kunnen worden (ecologisch) dat er geen wijzigingen of veranderingen (ontwikkelingen) hebben plaatsgehad die invloed kunnen hebben op de onderzoeksresultaten.

In de aangehaalde uitspraken valt op dat e.e.a. mogelijk is zonder vervolg/update van het onderzoek, maar vaak zijn er later toch nog nadere onderzoeken verricht. Om zeker te zijn lijkt een update van het onderzoek aangewezen, maar noodzakelijk is het alleen als niet kan worden volgehouden dat e.e.a. niet is gewijzigd of veranderd. De thans uitgevoerde update van het 2015 onderzoek door Van der Goes en Groot 2019 voldoet aan de vereisten en met dit onderzoek Van der Goes en Groot 2019 en het onderzoek 2015 zijn de mogelijke effecten op beschermde soorten voldoende goed in kaart gebracht. De conclusie uit Van der Goes en Groot 2019 is positief en houdt in dat geen ontheffing is vereist en de werkzaamheden zonder overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb uitgevoerd kunnen worden.

Hoogachtend,

Fleur Onrust
Advocaat